

Starostlivosť o životné prostredie z pohľadu krajských úradov životného prostredia

Jednou z pozitívnych a veľmi užitočných zmien, ktoré nežná revolúcia priniesla, bol vznik špecializovanej štátnej správy pre životné prostredie, ktorá na území jednotlivých okresov bývalého Česko-Slovenska a neskôr samostatného Slovenska existovala v rokoch 1991 až 1996.

V polovici roka 1996 bola špecializovaná štátna správa pre životné prostredie zrušená a transformovaná do krajských úradov vo forme odborov životného prostredia. Zákon č. 525/2003 Z. z. o štátnej správe starostlivosti o životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov opätovne zriadil špecializovanú štátnu správu pre životné prostredie v jednotlivých krajoch i okresoch Slovenskej republiky. Úrady – krajské i obvodné, boli zriadené dňom 1. januára 2004.

Svojím poslaním novovzniknuté samostatné úrady nadviazali na činnosť predchádzajúcich foriem štátnej správy v oblasti životného prostredia so zreteľom na zmeny v územnosprávnom členení Slovenskej republiky. Osamostatnením však úrady životného prostredia nezískali iba väčšiu autoritu, ale predovšetkým výraznejšiu zodpovednosť za svoju prácu, za rozhodnutia, ktoré denne vydávajú.

Vstupom Slovenska do Európskej únie náročnosť práce a, samozrejme, tým aj zodpovednosť úradov vzrástla. Povieme si: Veď už to tu raz bolo... Áno, bolo. Avšak súčasná štátna správa pracuje s novým environmentálnym právom prispôbeným požiadavkám Európskej únie, a tým aj celosvetovým trendom v oblasti životného prostredia. Práve v tejto oblasti bolo potrebné prijať najviac nových zákonov, ktoré obsahujú nový spoločný prvok - *environmentálne ciele* na zabezpečenie ochranných zložiek životného prostredia a ich trvalo udržateľného využívania.

A teraz k titulku tohto článku. Čo v praxi predstavuje starostlivosť o životné prostredie z pohľadu krajských úradov? Než odpoviem, najskôr trochu štatistiky. Na území Slovenska pôsobí osem krajských úradov životného prostredia so sídlom v príslušnom krajskom meste. Tieto zastrešujú činnosť príslušných obvodných úradov životného prostredia so sídlami v okresných mestách (v rámci Slovenska spolu 46 obvodných úradov životného prostredia). Ich hlavnú pracovnú náplň tvorí vydávanie rozhodnutí na úseku ochrany vôd, ovzdušia, prírody a nakladania s odpadom pre jednotlivých žiadateľov.

Na prvý pohľad práca úradov vyzerá jednoduchá. Úradník podaniu vyhovie (vo väčšine prípadov), alebo ho zamietne... Skutočnosť je však náročnejšia. Žiadna právna norma nemôže zohľadňovať všetky špecifiká, s ktorými sa úradník v podaniach stretáva. Ku každému rozhodnutiu musí pristupovať individuálne. Hádám neexistuje ľudská činnosť, ktorá nepôsobí na kvalitu životného prostredia. Rozmanitosť podaní vyžaduje od úradníka vydávajúceho povolenie kompetentnosť, komunikatívnosť a skúsenosť. Musíme si uvedomiť, že väčšina podaní – žiadostí o povolenie konkrétnej činnosti vyvoláva reakciu zo strany ďalších účastníkov konania a pri hľadaní riešenia je potrebné pristupovať aj ku kompromisom, samozrejme, v súlade so zákonom.

Pri správe príslušného územia je úrad životného prostredia nútený partnersky spolupracovať s ostatnými štátnymi správami a samosprávou v danom území. Pri riešení odborného problému musí spolupracovať s odbornými rezortnými i mimorezortnými organizáciami - Štátnou ochranou prírody SR, Slovenskou agentúrou životného prostredia, Slovenskou inšpekciou životného prostredia, príslušnými správcami povodí a vodárenskými spoločnosťami... Keďže životné prostre-

die nepozná hranice štátov, veľmi zaujímavou oblasťou je cezhraničná spolupráca úradov. Nemenej náročnou prácou úradov, akou je vydávanie rozhodnutí, je tvorba a spoluúčasť na tvorbe koncepcií trvalo udržateľného rozvoja danej oblasti. Tie musia zohľadňovať špecifiká danej oblasti, existujúce záťaž, spoločenské požiadavky a finančnú náročnosť trvalo udržateľného rozvoja.

Rok 2004 bol rokom vzniku a budovania úradov životného prostredia. Tento rok sa do plánu hlavných a legislatívnych úloh MŽP SR dostali koncepcie pre každý kraj na obdobie rokov 2006 - 2010. Úlohu zabezpečuje SAŽP v spolupráci s krajskými úradmi životného prostredia a vecne príslušnými organizačnými útvarmi MŽP SR.

Koncepcie budú teda v I. polroku 2006 na stoloch úradníkov. Ako ich úrady budú využívať a čo od nich očakávajú? V prvom rade budú využiteľné aj v ich každodennej rozhodovacej činnosti, pri posudzovaní územnoplánovacích návrhov a rozvojových zámernov, ktoré úrady denne dostávajú. Keďže v koncepcii sú jasne pomenované nielen priority, ale aj ciele environmentálnej politiky, najdôležitejšou, ale zároveň najťažšou prácou bude ich napĺňanie. Nástrojom na dosiahnutie týchto cieľov sú opatrenia, ktoré si naformulovali jednotlivé samosprávy, pôvodcovia a prevádzkovatelia pôsobiaci na území kraja.

Finančná náročnosť niektorých opatrení vysoko prekračuje bežné možnosti investovania, preto bude potrebné plánovitým spôsobom hľadať možnosti v domácich zdrojoch financovania, ale aj pomoc v európskych fondoch. A tu je práve priestor pre ďalšie budovanie funkčného rezortného systému starostlivosti o životné prostredie, v ktorom práve krajské úrady so svojimi obvodnými úradmi hrajú dôležitú úlohu. V prípade, že do tohto systému nebudú úrady zapojené dostatočne, plnenie environmentálnych cieľov bude veľmi ťažké.

Záverom dúfam, že koncepcia starostlivosti o životné prostredie bude slúžiť úradom ako kuchárska kniha dobrej gazdinej.

Ing. Oľga Sersenová
prednostka
Krajský úrad životného prostredia Trnava